

แนวทางการใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อควบคุมดูแลการใช้พีชกระท่อม

ด้วยรัฐบาลมีความต้องการให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์พีชกระท่อมได้ตามวิถีชีวิตตลอดจนส่งเสริมให้เป็นพืชทางเศรษฐกิจ จึงได้เสนอออกพระราชบัญญัติพีชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ มีบทบัญญัติกำหนดมาตรการในการควบคุมดูแลการนำเข้า การส่งออก การขาย การโฆษณา และการบริโภคใบกระท่อม อย่างไรก็ตามสถานการณ์ปัจจุบันพบว่ามีการผลิตน้ำต้มใบกระท่อมในปริมาณมาก จนก่อให้เกิดปัญหาเรื่องร้องเรียนเหตุรำคาญกลิ่นเหม็นรบกวนผู้พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียง และมีการจำหน่ายน้ำต้มใบกระท่อมให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานที่ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น หากมีการนำไปบริโภคหรือใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่การเกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรีมีครรภ์ และสตรีให้นมบุตร เนื่องจากพีชกระท่อมมีทั้งประโยชน์และโทษซึ่งมีข้อควรระวังในการนำมาใช้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เป็นกฎหมายที่กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยเจ้าพนักงานตามกฎหมายมีอำนาจตรวจตรา แนะนำ ตรวจสอบ ควบคุมดูแล รวมทั้งการออกใบอนุญาต ออกหนังสือรับรองการแจ้งออกคำสั่งทางปกครอง มีขอบเขตครอบคลุมทั้งกิจกรรม การกระทำ และการประกอบกิจการประเภทต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นสามารถบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมดูแลการใช้พีชกระท่อมเพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชน มีรายละเอียดดังนี้

๑. การควบคุมกำกับการใช้พีชกระท่อมในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามหมวด ๗ ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

การนำพีชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจการ เช่น กิจการที่เกี่ยวกับการผลิต สดผสม อาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับยา เครื่องสำอาง เป็นต้น จะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังนี้

๑) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคุมกิจการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ ประกอบกับ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่น กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

๒) ออกใบอนุญาตให้ผู้ที่จะดำเนินกิจการ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขทำใบอนุญาต โดยพิจารณาตามข้อเท็จจริงของการดำเนินกิจการประกอบกับข้อกำหนดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตัวอย่างเช่น

(๑) การผลิตอาหาร หรือเครื่องดื่ม หรือผลิตเครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อม ยกเว้นเป็นการดำเนินกิจการในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภค ในครัวเรือน จะเข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ (๔) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ อาหารจากพืชหรือสัตว์ โดยการตาก บด นึ่ง ต้ม ตุ่น เคี้ยว กวน ฉาบ ทอด อบ รมควัน ปิ้ง ย่าง เผา หรือวิธีอื่นใด หรือเข้าข่ายข้อ ๓ (๑๗) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ น้ำอัดลม น้ำหวาน น้ำโซดา น้ำจากพืช ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ บรรจุกระป๋อง ขวด หรือภาชนะอื่นใด หรือเข้าข่ายข้อ ๔ (๒) การผลิต บรรจุยาสีฟัน แชมพู ผ่าเย็บ กระจกยาเย็บ เครื่องสำอาง รวมทั้ง สบู่ที่ใช้กับร่างกาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ

(๒) การสะสมอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกรรมวิธีการผลิตหรือแปรรูปโดยวิธีการใด ๆ แล้ว ยกเว้นเป็นการดำเนินกิจการในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน จะเข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ (๔) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ อาหารจากพืชหรือสัตว์ โดยการตาก บด นึ่ง ต้ม ตุ่น เคี้ยว กวน ฉาบ ทอด อบ รมควัน ปิ้ง ย่าง เผา หรือวิธีอื่นใด หรือเข้าข่ายข้อ ๓ (๑๗) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ น้ำอัดลม น้ำหวาน น้ำโซดา น้ำจากพืช ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ บรรจุกระป๋อง ขวดหรือภาชนะอื่นใด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ และราชการส่วนท้องถิ่นควรตรวจสอบที่มาของผลิตภัณฑ์อาหารหรือเครื่องดื่มที่นำมาสะสมเพื่อจำหน่ายในลักษณะทางการค้าดังกล่าวว่ามีการผลิตถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภค

หากราชการส่วนท้องถิ่นได้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามข้อ (๑) และข้อ (๒) ดังกล่าวข้างต้น เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมไว้แล้ว ผู้ใดจะประกอบกิจการประเภทดังกล่าวในลักษณะที่เป็นการค้าจะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้นก่อนเริ่มดำเนินกิจการและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ เข้าตรวจตราและแนะนำให้ผู้ประกอบกิจการ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตัวอย่างเช่น

(๑) เจ้าพนักงานต้องตรวจตราและแนะนำแก่ผู้ประกอบกิจการสถานบันเทิง ร้านคาราโอเกะ ซึ่งเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเภทที่ ๙ (๘) การจัดให้มีมหรสพ การแสดงดนตรี เต้นรำ รำวง ร้องเงี้ยว ดิสโกเทก คาราโอเกะ หรือตู้เพลง หรือการแสดงอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบควบคุมกำกับดูแลให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติให้ถูกต้องสุขลักษณะตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ หากพบว่า มีลูกค้าหรือผู้ใช้บริการนำพืชกระท่อมเข้ามา มั่วสุมเสพในสถานประกอบกิจการจนส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ถือเป็นการก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานออกคำแนะนำให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการปรับปรุงแก้ไข

โดยอาจให้จัดสถานที่สำหรับผู้ใช้พีซกระท่อมแยกเป็นสัดส่วนไว้เป็นการเฉพาะ จัดให้มีระบบการระบายอากาศที่เหมาะสม และมีมาตรการป้องกันเหตุรำคาญนั้นด้วย

(๒) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติตามคำแนะนำ หากพบว่าสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าพนักงานตรวจสอบข้อเท็จจริงและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานโดยอาจตรวจสอบหรือตรวจวัดทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประกอบการพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘ ที่กำหนดให้สถานประกอบการที่มีอาคารต้องจัดให้มีระบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือข้อ ๒๒ ที่กำหนดให้สถานประกอบการใดที่การประกอบกิจการอาจก่อให้เกิดมลพิษทางเสียง มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางแสง มลพิษทางความร้อน มลพิษทางความสั่นสะเทือน ของเสียอันตราย หรือมีการใช้สารเคมีหรือวัตถุอันตรายจะต้องดำเนินการควบคุมและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น

(๓) หากตรวจสอบพยานหลักฐานตามข้อเท็จจริงแล้วพบว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้เจ้าพนักงานรวบรวมพยานหลักฐานส่งเรื่องเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีตามกระบวนการขั้นตอนต่อไป ซึ่งบทกำหนดโทษผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงฯ มีโทษตามมาตรา ๖๘ ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๒. การควบคุมกำกับการใช้พีซกระท่อมในตลาดตามหมวด ๘ ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

การนำพีซกระท่อม มาทำ ประุง ประกอบอาหารหรือเครื่องดื่มเพื่อจำหน่ายในตลาดนั้น ราชการส่วนท้องถิ่น มีบทบาทอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการตลาดเพื่อให้ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ดังนี้

๑) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อใช้ควบคุมดูแลกิจการตลาด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ ประกอบกับมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้ขายของ และผู้ช่วยขายของในตลาดปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดบริเวณที่ขายของ สุขลักษณะส่วนบุคคล และสุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประุง เก็บหรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น

๒) ออกใบอนุญาตให้ผู้ที่จะดำเนินกิจการตลาด รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขทำใบอนุญาต

๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ เข้าตรวจตราแนะนำให้ผู้ประกอบการหรือผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ตัวอย่างเช่น

(๑) เจ้าพนักงานตรวจตราแนะนำให้เจ้าของตลาดหรือผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ผู้ขายของ และผู้ช่วยขายของในตลาดดำเนินกิจการให้ถูกสุขลักษณะ โดยต้องเก็บสะสมอาหารหรือวัตถุดิบพีซกระท่อม ที่นำมาใช้ทำ ประุง ประกอบอาหารและเครื่องดื่มให้ถูกสุขลักษณะ สะอาดปลอดภัย หากพบว่ามีกรปฏิบัติที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ให้เจ้าพนักงานออกคำแนะนำให้เจ้าของตลาด ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของในตลาด ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะ เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) ตรวจติดตามการปฏิบัติตามคำแนะนำ หากพบว่าเจ้าของตลาด ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ให้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๑ ที่กำหนดไว้ว่าเพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการจำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด และข้อ ๒๕ กำหนดให้ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประคบ ปูง เก็บหรือสะสมอาหาร และการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ โดยอาหารที่ขายต้องสะอาดและปลอดภัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๓) หากตรวจสอบพยานหลักฐานตามข้อเท็จจริงแล้วพบว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานส่งเรื่องเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีตามกระบวนการขั้นตอนต่อไป ซึ่งบทกำหนดโทษผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ มีโทษตามมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๓. การควบคุมกำกับการใช้พืชกระท่อมในสถานที่จำหน่ายอาหารตามหมวด ๘ ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข “สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้นหรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม

การนำพืชกระท่อม มาทำ ปูง ประกอบอาหารหรือเครื่องดื่มเพื่อจำหน่ายในสถานที่จำหน่ายอาหารให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภคนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร ดังนี้

๑) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหาร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ ประกอบกับมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อดูแลสถานที่จำหน่ายอาหาร

๒) ออกใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งให้ผู้ที่จะดำเนินกิจการ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต ตัวอย่างเช่น

กรณีสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทสถานบันเทิง หรือคาราโอเกะ หากสถานประกอบกิจการนั้น ๆ มีการนำพืชกระท่อม มาทำ ปูง ประกอบอาหารหรือเครื่องดื่มเพื่อจำหน่ายในสถานบันเทิงหรือคาราโอเกะ กรณีนี้ผู้ประกอบกิจการจะต้องขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ

๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ ตรวจตราแนะนำให้ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ตัวอย่างเช่น

(๑) เจ้าพนักงานตรวจตราแนะนำให้ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารดำเนินกิจการหรือประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะ สะอาดปลอดภัย หากพบว่ามีการปฏิบัติที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ให้เจ้าพนักงานออกคำแนะนำให้เจ้าของหรือผู้จัดตั้ง

สถานที่จำหน่ายอาหารดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามกฎกระทรวงฯ นี้

(๒) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติตามคำแนะนำ หากพบว่าเจ้าของหรือผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ให้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) หากตรวจสอบพยานหลักฐานตามข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงฯ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งถือเป็นความผิดสำเร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานส่งเรื่องเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีตามกระบวนการขั้นตอนต่อไป โดยมีอัตราโทษเช่นเดียวกับการฝ่าฝืนกฎกระทรวงคือมีโทษตามมาตรา ๖๘ ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากประกาศกระทรวงฯ ฉบับดังกล่าว ออกตามความในกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑

๔. การควบคุมกำกับการใช้พืชกระท่อมในสถานที่สะสมอาหารตามหมวด ๘ ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข “สถานที่สะสมอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้งหรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบ หรือปรุง เพื่อบริโภคในภายหลัง

ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหาร “อาหาร” หมายความว่า ของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิต ได้แก่ ๑) วัตถุดิบทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือในรูปลักษณะใด ๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี

๒) วัตถุดิบที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงวัตถุดิบอาหารสี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น หากมีการนำพืชกระท่อมที่มีการแปรรูปเป็นเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรสหรือเป็นวัตถุดิบที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร ซึ่งเข้าข่ายนิยาม “อาหาร” และหากอาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารดังกล่าวไว้สำหรับเพื่อจำหน่ายให้ผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบ หรือปรุง เพื่อบริโภคในภายหลัง จึงเข้าข่าย “สถานที่สะสมอาหาร” และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขด้วย ราชการส่วนท้องถิ่น มีบทบาทอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการสถานที่สะสมอาหาร ดังนี้

๑) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อใช้ควบคุมกำกับดูแลสถานที่สะสมอาหาร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ ประกอบกับมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒) ออกใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งให้ผู้ที่จะดำเนินกิจการ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต

๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ ตรวจสอบตราแนะนำให้ผู้ประกอบกิจการ ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น

(๑) เจ้าพนักงานตรวจตราแนะนำให้เจ้าของหรือผู้จัดตั้งสถานที่สะสมอาหารดำเนินกิจการให้ถูกสุขลักษณะ สะอาด ปลอดภัย เช่น เก็บสะสมอาหารในอุณหภูมิที่เหมาะสม หรือภาชนะปกปิดเพื่อป้องกันการเกิดเชื้อราหรือปนเปื้อนเชื้อโรค เป็นต้น หากพบว่ามีกรณีปฏิบัติที่ไม่ถูกสุขลักษณะซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ

ต่อสุขภาพของประชาชนหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ให้เจ้าพนักงานออกคำแนะนำให้เจ้าของหรือผู้จัดตั้งสถานที่
สะสมอาหารปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเป็นไปตามข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๒) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติตามคำแนะนำ หากพบว่าเจ้าของหรือผู้จัดตั้งสถานที่สะสมอาหาร
ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ให้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาว่าเข้าข่าย
เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการควบคุมกำกับดูแลสถานที่สะสมอาหาร

(๓) หากตรวจสอบพยานหลักฐานตามข้อเท็จจริงแล้วพบว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานส่งเรื่องเปรียบเทียบปรับ
และดำเนินคดีตามกระบวนการขั้นตอนต่อไป ซึ่งบทกำหนดโทษผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น
ที่ออกตามความในมาตรา ๔๐ แห่ง พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีโทษตามมาตรา ๗๓
วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือมีโทษ
ตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาท แล้วแต่กรณี

๕. การควบคุมกำกับการใช้พืชกระท่อมในการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะตามหมวด ๙ ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ
ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใดที่เป็นปกติหรือเร่ขาย เว้นแต่จะได้รับ
ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และกำหนดคำนิยาม “ในที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทาง
ซึ่งมิใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือสัญจรได้ ราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจ
หน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ดังนี้

๑) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคุมดูแลการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ โดยอาศัย
อำนาจตามมาตรา ๔๓ ประกอบกับมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ หากราชการส่วนท้องถิ่นเห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องควบคุม
การจำหน่ายพืชกระท่อมในที่หรือทางสาธารณะสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ เจ้าพนักงานท้องถิ่น
โดยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจรออกประกาศกำหนดบริเวณที่หรือทางสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใด
ของพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตห้ามจำหน่ายหรือซื้อสินค้าโดยเด็ดขาด กำหนดบริเวณที่หรือทางสาธารณะ
หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตห้ามจำหน่ายสินค้าบางชนิดหรือบางประเภท ก็ได้

๒) ออกใบอนุญาตให้ผู้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไข
ท้ายใบอนุญาต

๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ ตรวจสอบตราแนะนำให้ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติ
ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น

(๑) เจ้าพนักงานตรวจตราแนะนำให้ผู้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะดำเนินกิจการ
ให้ถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะรถเร่จำหน่ายอาหารและรถ Food Truck จำหน่ายอาหาร ซึ่งเป็นอีกทางเลือก
ที่ประชาชนสามารถเลือกซื้ออาหารสำหรับบริโภคได้อย่างสะดวกและเข้าถึงอาหารที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อม
ได้ง่ายและมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การประกอบกิจการรถเร่จำหน่ายอาหารหรือรถเร่ขายอาหาร
และรถ Food Truck จำหน่ายอาหารที่มีลักษณะการจัดให้มีอาหารแห้ง อาหารสด หรืออาหารปรุงสำเร็จ
พร้อมบริโภคไว้บนยานพาหนะและเร่ขายหรือจำหน่ายให้ผู้บริโภคในบริเวณที่หรือทางสาธารณะเข้าข่ายเป็น
“การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ” ตามหมวด ๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งหากเจ้าพนักงานพบว่ามีกรณีการดำเนินกิจการไม่ถูกสุขลักษณะ อาจมีความเสี่ยงผลกระทบ

ต่อสุขภาพ เช่น การเก็บรักษาอาหารสดไม่ถูกสุขลักษณะอาจเกิดการเน่าเสีย การดูแลทำความสะอาดภาชนะ อุปกรณ์ไม่ถูกสุขลักษณะอาจปนเปื้อนเชื้อโรค อาหารที่ทำปรุง ประกอบเพื่อจำหน่ายที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อม ไม่มีข้อความเตือนผู้บริโภคอาจเป็นอันตรายสำหรับผู้มีอาการแพ้ เป็นต้น ให้เจ้าพนักงานออกคำแนะนำ ให้เจ้าของหรือผู้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเป็นไปตาม ข้อบัญญัติท้องถิ่น และประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้น

(๒) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติตามคำแนะนำ หากพบว่าเจ้าของหรือผู้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำให้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการควบคุมกำกับดูแลการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ หรือเข้าข่ายเป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๓) หากตรวจสอบพยานหลักฐานตามข้อเท็จจริงแล้วพบว่าเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือเข้าข่ายเป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานส่งเรื่องเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีตามกระบวนการขั้นตอนต่อไปซึ่งบทกำหนดโทษผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ หรือฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามความในมาตรา ๔๓ แห่ง พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีโทษตามมาตรา ๗๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ กรณีรถ Food Truck ที่มีการทำปรุง ประกอบอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อมเพื่อจำหน่าย ให้พิจารณาสถานที่ที่รถ Food Truck จอดขาย ดังนี้

- หากรถ Food Truck ไปจอดขายเป็นประจำในสถานที่เอกชนจะเข้าข่ายเป็นการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารซึ่งมีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องแจ้งเพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มประกอบกิจการ

- หากรถ Food Truck ไปจอดขายในที่หรือทางสาธารณะจะต้องขอรับใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และต้องจอดในบริเวณพื้นที่ที่มีประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดให้เป็นพื้นที่ขายสินค้าได้เท่านั้น

๖. การควบคุมกำกับการใช้พืชกระท่อมในกิจกรรมสันตนาการหรือการจัดการเหตุรำคาญจากกลิ่นใบกระท่อม ตามหมวด ๕ ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๕ เหตุรำคาญ มาตรา ๒๕ กำหนดว่าในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นต่อไปนี้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ มาตรา ๒๕ (๔) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยหากราชการส่วนท้องถิ่นพบว่า มีการดำเนินกิจกรรมหรือมีการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พืชกระท่อมที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการ ก่อเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ ตามความในมาตรา ๒๗ หรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี รายละเอียดดังนี้

กรณีที่เป็นเหตุรำคาญโดยทั่วไป

๑) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น หากไม่ทราบหรือไม่มีผู้ก่อเหตุเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการปรับปรุงสถานที่นั้นจนเหตุรำคาญนั้นหมดไปได้

๒) กรณีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญอยู่ในที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนนั้นให้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง จนเหตุรำคาญนั้นหมดไปหรือบรรเทาลง ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงอย่างไรก็ได้ที่สามารถแก้ไขให้เหตุดังกล่าวนั้นให้หมดไป หรือบรรเทาลง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีประกอบการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงนั้นด้วย

โดยที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ที่ก่อเหตุเป็นราย ๆ ไป โดยต้องระบุวิธีการป้องกันหรือแก้ไข และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ชัดเจน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ร้องเรียน หากพบเห็นหรือได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมหรืออาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

๑) ในกรณีร้ายแรง อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจตามมาตรา ๘ ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามที่เห็นสมควร หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อธิบดีกรมอนามัยสามารถสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ออกคำสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดดำเนินการแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นตามสมควร อีกทั้ง อธิบดีกรมอนามัยยังสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๘/๑ ในการประสานขอให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด หรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นประกอบการออกคำสั่งตามมาตรา ๘ โดยไม่ชักช้า

๒) กรณีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญเป็นที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง ในการจัดการระงับเหตุรำคาญนั้นตามที่จำเป็น และเก็บค่าใช้จ่ายในการดำเนินการกับผู้ก่อเหตุ

๓) กรณีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญอยู่ในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ วรรคสาม ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้ใช้สถานที่นั้นจนกว่าจะมีการระงับเหตุรำคาญจนเป็นที่พอใจ

๔) ในกรณีร้ายแรง เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ในการออกคำสั่งเป็นวาจาหรือหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ และอาจให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่ได้รับคำสั่งร้องขอภายใน ๗ วัน

หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๗๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้แก่ ๑) เจ้าพนักงานสาธารณสุข ๒) เจ้าพนักงานท้องถิ่น ๓) ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ในการ (๑) เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ทำคำชี้แจง หรือส่งเอกสาร (๒) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว เพื่อตรวจสอบ ควบคุม หรือดูแลหลักฐาน (๓) แนะนำให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น (๔) ยึดหรืออายัด สิ่งของใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายเพื่อดำเนินคดี หรือทำลายในกรณีที่เป็น และ (๕) เก็บหรือนำ สินค้า หรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยหรืออาจก่อเหตุรำคาญในปริมาณที่สมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบ โดยไม่ต้องใช้ราคา

การสนับสนุนและกำกับติดตามการดำเนินงาน

กรมอนามัย ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ดำเนินงาน ดังนี้

๑. สนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาองค์ความรู้ จัดทำสื่ออินโฟกราฟฟิก คลิปวิดีโอ คู่มือ แบบฟอร์มตัวอย่าง แนวทางปฏิบัติงานสำหรับการบังคับใช้กฎหมายของ อปท. และเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น มีหนังสือแจ้งเวียน เผยแพร่ทางเว็บไซต์ Line group เป็นต้น รวมทั้งให้คำแนะนำ ปรีกษา และตอบข้อหารือการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

๒. กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานด้านการบังคับใช้กฎหมายผ่านกลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน/ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เลขานุการ) และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร (ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน/ ผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร เลขานุการ) โดยมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษา สนับสนุนราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานท้องถิ่น สอดส่อง กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้พีชกระท่อมอย่างเหมาะสม และปลอดภัยต่อสุขภาพ เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งกรมอนามัย ได้รวบรวมข้อมูลและสถานการณ์การบังคับใช้กฎหมายเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการสาธารณสุขต่อไป

๓. ศูนย์อนามัยที่ ๑ - ๑๒ เป็นหน่วยงานสังกัดกรมอนามัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยงานระดับเขตทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติการของหน่วยงานราชการในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมถึงการขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอนามัยในระดับพื้นที่ การมีส่วนร่วมเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพหรือการป้องกันแก้ไขเหตุเดือดร้อน รำคาญจากการการผลิต จำหน่าย หรือใช้ประโยชน์จากพีชกระท่อม เช่น การตรวจวัดเสียง การตรวจวัดกลิ่น การตรวจสอบด้านสุขลักษณะ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเหตุรำคาญ และให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกคำแนะนำ ออกคำสั่ง และบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นประสานขอความร่วมมือ เป็นต้น

จัดทำข้อมูลโดย กองกฎหมาย กรมอนามัย
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๔๑๑๙